

Remissvar Ds 2018:17 Ändring av det kön som framgår av folkbokföringen

Riksorganisationen för kvinnojourer och tjejjourer, Roks, har tagit del av utredningen Ds 2018:17 *Ändring av det kön som framgår av folkbokföringen*. Vi konstaterar att kvinnorörelsens företrädare inte varit representerade i de grupper som arbetat fram förslagen och att vi heller inte är remissinstans vad avser skrivelsen och dess förslag. Därtill finner vi tiden för att svara på remiss kort, trots frågnas vitt omfamnande karaktär.

Eftersom vi är en feministisk organisation som arbetar separatistiskt med frågan mäns våld mot kvinnor, tjejer och barn, är frågan om hur kön definieras inte utan intresse för oss.

Vi konstaterar att det sätt på vilket kön omtalas såväl i politiska dokument som i det offentliga samtalet har förändrats under den senaste tioårsperioden. Betraktas förändringen ur ett längre perspektiv, med 90-talets många s.k. kvinnopolitiska reformer i blickfånget eller med utgångspunkt i 80-talets stora feministteoretiska våg, märks en helt ny diskurs. Ett medicinskt och psykiatrisk färgat synsätt har vunnit dominans som ”förklarande” perspektiv rörande kön, mot en sedan tidigare rådande socialkonstruktivistisk tanketradition.

Förändringen har inte ägt rum utan konflikt, även om dessa konflikter i huvudsak utspelat sig utanför den politiska arenan. Parlamentariskt tycks den förändrade könsförståelsen ha starkt stöd.

Roks menar att den förskjutning som skett och som ligger till grund för skrivelsens förslag varken är tillräckligt begreppsfast eller tillfyllest undersökt vad avser dess konsekvenser, för att på sätt som förslaget om ändring i möjligheten att ändra juridiskt kön innebär, läggas till grund för den strukturering av sociala relationer och förhållanden som utredningens förslag kan resultera i (föreningsliv, utbildning, jämställdhetspolitik etc.).

Roks ser behovet av stöd och stärkt skydd för transpersoner mot hat och hot och våld. Vi ser med oro på en tid av ökande politiska spänningar där en syn på kön och ras som något medfött, essentiellt och bärare av vissa egenskaper får ett allt starkare grepp om människors förståelser av samhälle och individer. Även om ett heltäckande recept för att möta ojämlikhet och våldsideologier inte har uppfunnits menar Roks att noggrannhet i definitioner, precision i begrepp samt teorival med tydligt definierbara linjer mellan ontologi och epistemologi har varit grundvärden och avgörande redskap för de sociala rörelser till vilken vi räknar kvinnorörelsen för att driva och vinna mark i viktiga frågor (våld, ekonomisk rättvisa, rätt till utbildning etc.).

Med hänsyn till det sagda avstyrker vi de föreslagna förändringarna i utredningen angående utvidgade möjligheter till förändring av det kön som framgår av folkbokföringen. Vi önskar ett gediget arbete för att klargöra teorier, begrepp och vetenskapsteoretiska positioneringar inom det könsteoretiska fältet liksom en mer omfattande konsekvensanalys av vad utredningens förslag skulle innebära ur ett feministiskt perspektiv för politik och samhälle, där förenings- och organisationslivet är en central del.

Jenny Westerstrand

för Riksorganisationen för kvinnojourer och tjejjourer i Sverige

Stockholm 25 juni 2018